

Autor: Michał Kalitowski
Tytuł: Komentarz do art.263 Kodeksu karnego
Stan prawny: 2014.11.01

1. Par. 1 art. 263 stanowi odpowiednik art. 286 d.k.k., ale tylko w zakresie czynu polegającego na wyrabianiu broni palnej albo amunicji, za to z istotnym rozszerzeniem o penalizację handlu bronią albo amunicją.

2. Przedmiotem ochrony jest porządek publiczny, którego jednym z elementów składowych jest to, iż broń palna i amunicja nie znajdują się w dyspozycji osób nieuprawnionych.

3. Sprawcą tego przestępstwa może być każdy (przestępstwo powszechne).

4. Przedmiotem czynu jest broń palna albo amunicja. Kodeks nie podaje definicji tych pojęć, natomiast znajdują się one w ustawie z 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 576 ze zm.), a szczególnie ze zmianami dodanymi przez ustawę z 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 38, poz. 195 ze zm.).

5. Zgodnie z art. 4 ust. 1 przywołanej w uwadze 4 ustawy broń palna to broń bojowa, myśliwska, sportowa, gazowa – por. uchwałę składu 7 sędziów z 29 stycznia 2004 r., I KZP 39/03 (OSNKW 2004, nr 2, poz. 13), alarmowa i sygnałowa. Za broń palną uważa się także gotowe lub obrobione istotne części broni (art. 5 ust. 1 ustawy o broni i amunicji).

Według Sądu Najwyższego „wystawiony jako eksponat w muzeum egzemplarz pistoletu wojskowego, będącego aktualnie na wyposażeniu wojska, stanowi broń palną w rozumieniu art. 286 k.k. oraz broń wojskową w rozumieniu art. 329 § 2 k.k., choćby był technicznie niesprawny, jeżeli niesprawność ta może być usunięta” – wyrok SN z 8 kwietnia 1975 r., Rw 627/74 (OSNKW 1975, nr 7, poz. 100).

6. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o broni i amunicji przez pojęcie amunicji należy rozumieć amunicję do broni palnej.

7. Zachowanie sprawcy polega na wyrabianiu lub handlowaniu bronią albo amunicją bez wymaganego zezwolenia.

Wyrabianie broni palnej albo amunicji to bądź jej wytwarzanie z odpowiednich materiałów, bądź takie przekształcanie innych przedmiotów (np. broni gazowej), iż w konsekwencji powstaje broń palna albo amunicja.

Handel to wszelkie formy transakcji kupna-sprzedaży, których przedmiotem jest broń palna albo amunicja.

Takie zachowanie sprawcy jest penalizowane, jeżeli nie ma on odpowiedniego zezwolenia. Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) podjęcie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją wymaga uzyskania koncesji.

8. Strona podmiotowa wyraża się w umyślności. Ze względu na charakter zachowania się sprawcy umyślność ogranicza się wyłącznie do zamiaru bezpośredniego.

9. Par. 2 art. 263 jest częściowym odpowiednikiem (w zakresie posiadania) art. 286 d.k.k.

10. Sprawcą tego przestępstwa może być każdy (przestępstwo powszechne).

11. Zachowanie sprawcy polega na posiadaniu bez wymaganego zezwolenia broni palnej lub amunicji.

Pojęcie posiadania broni palnej lub amunicji wielokrotnie wyjaśniał Sąd Najwyższy na podstawie art. 286 d.k.k.

„Posiadaniem w rozumieniu przepisu *art. 286 k.k.* jest każde władanie bronią palną lub amunicją bez względu na to, czy sprawca ma zamiar zatrzymać wymienione przedmioty przez dłuższy, czy też przez krótszy okres. Z tego też względu każde, nawet krótkotrwałe, władanie bronią palną lub amunicją bez wymaganego zezwolenia jest posiadaniem tych przedmiotów w ujęciu przepisu *art. 286 k.k.* i wyczerpuje znamiona przestępstwa określonego w tym przepisie” – wyrok SN z 4 listopada 1975 r., Rw 562/75 (OSNKW 1976, nr 1, poz. 17).

„»Posiadaniem« broni palnej lub amunicji w rozumieniu *art. 286 k.k.* jest każde władanie nimi, jeżeli tylko towarzyszy sprawcy taki zamiar, nawet bez chęci zatrzymania tych rzeczy na własność.

Przestępstwo przewidziane w *art. 286 k.k.* we wskazanej wyżej postaci jest przestępstwem trwałym, polegającym na utrzymywaniu określonego stanu bezprawnego, który zaczyna się z chwilą wejścia w »posiadanie« broni palnej lub amunicji bez wymaganego zezwolenia, a kończy się w wyniku przekazania tych rzeczy organom ścigania albo innej osobie do całkowitej dyspozycji bądź nieodwracalnego zniszczenia lub porzucenia” – wyrok SN z 13 sierpnia 1993 r., WR 107/93 (OSNKW 1993, nr 11–12, poz. 74).

Te wypowiedzi Sądu Najwyższego zachowują aktualność także w odniesieniu do art. 263 § 2.

12. Warunki uzyskania pozwolenia na posiadanie broni określają przepisy ustawy o broni i amunicji, przy czym art. 11 tej ustawy w brzmieniu nadanym przez ustawę z 5 stycznia 2011 r. określa przypadki, w których zezwolenie na posiadanie broni nie jest wymagane.

13. Strona podmiotowa wyraża się w umyślności, ograniczonej jednak ze względu na charakter zachowania sprawcy do zamiaru bezpośredniego.

14. Kradzież broni palnej lub amunicji do niej, a następnie jej posiadanie przez sprawcę kradzieży powinny być kwalifikowane kumulatywnie z art. 278 § 1 i art. 263 § 2, ponieważ „kradzież i posiadanie łączy się w jedno nieprzerwane zachowanie przestępcze, naruszające obydwa przepisy” (J. Wojciechowski, *Kodeks karny...*, s. 460).

15. Wykroczeniem jest posiadanie bez wymaganego pozwolenia broni, która nie jest uznawana za broń palną (tzw. wiatrówka – art. 51 ust. 1 ustawy o broni i amunicji).

16. Par. 3 art. 263 nie ma odpowiednika w Kodeksie karnym z 1969 r.

17. Sprawcą tego przestępstwa może być wyłącznie ten, kto ma zezwolenie na posiadanie broni palnej lub amunicji. Jest to więc przestępstwo indywidualne.

18. Zachowanie sprawcy polega na tym, iż broń palną lub amunicję udostępnia lub przekazuje osobie nieuprawnionej.

Udostępnienie lub przekazanie będzie miało miejsce wówczas, gdy zewnętrznemu zachowaniu sprawcy będzie towarzyszył jego zamiar trwałego oddania broni palnej lub amunicji w posiadanie osobie nieuprawnionej. Nie jest więc karalne chwilowe oddanie broni palnej lub amunicji osobie nieuprawnionej do jej posiadania, gdy celem udostępniającego lub

przekazującego jest wyłącznie chęć jej okazania, lub też gdy w trakcie odbywającego się zgodnie z przepisami strzelania na strzelnicy (np. w trakcie zawodów) osoba do tego upoważniona przekazuje broń osobie niemającej zezwolenia na posiadanie broni, czyniąc to wyłącznie w celu sportowym.

19. Par. 4 art. 263 nie ma odpowiednika w Kodeksie karnym z 1969 r.

20. Jest to przestępstwo indywidualne, gdyż jego sprawcą może być wyłącznie ten, kto posiada broń lub amunicję zgodnie z prawem.

21. Sprawca powoduje utratę broni palnej lub amunicji np. przez jej zgubienie, pozostawienie w miejscu, w którym nie powinna ona pozostawać, lub na skutek nieodpowiedniego zabezpieczenia miejsca jej przechowywania i w konsekwencji dokonania kradzieży przez inną osobę.

22. Strona podmiotowa wyraża się w nieumyślności.